

Møtedato: 18.06.2019
Arkivnr: 2019/1082

Saksbeh/tlf:
Sidsel Forbergskog

Sted, dato
Mo i Rana, 11.06.2019

Styresak 58-2019 Orientering om status innen psykisk helsevern for barn og unge (PHBU).

Styret i Helgelandssykehuset HF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helgelandssykehuset HF tar saken til orientering.
2. Styret i Helgelandssykehuset HF ber om ny orientering med tiltak i løpet av høsten 2019 etter at direktør er tilsatt og organisasjonsendring er gjennomført.

Formål:

Saken skal gi styret informasjon om dagens status innen psykisk helsevern for barn og unge i Helgelandssykehuset (PHBU) med tanke på drift, spesialistdekning og mulige utviklingsområder fremover.

Beskrivelse / status:

I Helgelandssykehusets dekningsområde er barnebefolkningen (0-18 år) på ca 15.950. Pasienter skal kunne få et behandlingstilbud i Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) til de fyller 23, såfremt behandlingen har startet før de er fylt 18 år og det vurderes hensiktsmessig. I tillegg vil det være kommende foreldre som vurderes å ha behov for tilknytning til BUP av hensyn til barnet.

Helgelandssykehuset har polikliniske tilbud innen PHBU ved våre tre senter for psykisk helsevern. I tillegg er det etablert tre funksjoner i Mosjøen som gir et mer spesialisert tilbud til de pasientene som har behov for det. Dette er Døgnavdeling for barn og unge, Familieavdeling og Nevropsykologisk poliklinikk.

Pr mai i år er det ca 61 ansatte fordelt på 7 avdelinger. Av disse er 2,9 stillinger for barnepsykiater og 9,75 stillinger for psykologspesialister besatt. I tillegg er det tilsatt 2 leger og 9 psykologer i spesialisering. Foretaket har relativt få tilsatte spesialister innen fagområdet, og i særlig grad legespesialister. Dette er krevende overfor en sårbar pasientgruppe som barn og unge. Et mål må være å utdanne og/eller tilsette flere lege- og psykologspesialister. Dette vil kanskje bety at ansatte med høyskolebakgrunn må reduseres. Økning av spesialistandelen vil være i tråd med de anbefalingene som gis i beskrivelse av de nye pakkeforløpene. Det er vedtatt å forlenge utdanningsprogrammene for leger innen barne- og ungdomspsykiatri i Helse Nord foreløpig ut 2021.

Antall henvisninger til poliklinikkene har økt fra 670 i 2016 til 780 i 2018, noe som utgjør en økning på 16,4%. Det ser foreløpig ut til at økningen fortsetter i 2019. Antall konsultasjoner har også økt i dette tidsrommet, uten at bemanningen har økt tilsvarende. Bemanningen oppleves som marginal etter at krav om maksimaltid på utredning er innført gjennom

pakkeforløp, i kombinasjon med økende henvisningsmengde. Det er foreløpig uavklart hvordan sommerferieavviklingen vil innvirke på kravene i pakkeforløpet.

Poliklinikkene tilbyr et bredt spekter av utredninger og behandlinger, tilpasset den enkelte pasient sitt behov. Et særlig kjennetegn ved behandling i Bup er det utstrakte samarbeidet med andre instanser. De viktigste samarbeidsinstansene er barnehage, helsesøster, skole, Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PPT), barnevern og lege. Utredningene består av samtale med barn/foreldre og ulike typer tester / standardiserte vurderinger. I tillegg kan utredningen bestå i intervju av personell i aktuelle instanser som kjenner barnet til daglig eller det kan være at personell fra BUP er i skole eller barnehage for å observere barnet. Dette er en tidkrevende, men kan være en viktig del i utredning av et barn i BUP. Poliklinikkene har noen «spesialteam» som har særlig kompetanse på ulike problemstillinger. Spe- og småbarnsteam er et eksempel på slik spesialkompetanse, og opprettelse av slike team har vært et krav i oppdragsdokumentet. Slike team er ment å sikre de minste barna / ufødte barn. Øvrige områder som må ivaretas gjennom særlig kompetanse eller oppmerksomhet er barn med traumer, barn med lavt funksjonsnivå, barn som er ustabile eller utøver selvskading. I tillegg er samarbeid med barnevernet er viktig å prioritere, også av hensyn til barn som er under offentlig omsorg.

De døgnbaserte behandlingstilbudene er lagt i en kjede i tilknytning til våre øvrige tilbud, og søknader om døgnplass må gå gjennom lokal poliklinikk. Dette er for å sikre at pasientene er tilstrekkelig utredet poliklinisk, og at poliklinisk behandling er forsøkt eller vurdert. For begge døgntilbudene er det problemene hos barnet som er avgjørende for inntak, ikke eventuelle problemer i familien.

Døgnavdeling for barn og unge har 6 plasser, og pasientene får kontakt med spesialist i løpet av de tre første ukene av innleggelsen. Disse pasientene ble også vurdert av spesialist da de ble henvist til lokal Bup, og det er gjerne etablert samarbeid med skole, PPT og andre aktuelle samarbeidsinstanser. Med utgangspunkt i utviklingen innen psykisk helsevern for voksne der det er oppmerksomhet rettet mot økning av krise-/akuttinnleggelser i lokale døgnplasser vil det også være naturlig å tenke slik innenfor tilbudet til denne pasientgruppen i et framtidsperspektiv. Det er sjelden behov for innleggelser på tvang for denne gruppen, men de kan ha behov for mer kortvarige innleggelser som oppstår plutselig. Familieavdelingen gir tilbud til en familie om gangen. Innleggelsestiden er ca en måned. Familier som får et tilbud om dette har barn med problematikk som det er behov for å observere over lengre tid, og i samspill med sin familie.

Tilbudet ved nevropsykologisk poliklinikk gir tilbud til både voksne og barn, hvor 25% av pasientene er barn /unge. En nevropsykologisk undersøkelse er en omfattende og systematisk vurdering av ulike funksjoner som har sammenheng med hjernens funksjon. En ser også her en økning av antall henvisninger, og dette kan sees på bakgrunn av en nasjonal trend som går i retning av et økt behov for utredning av kognitive funksjoner. Dette kan for eksempel være i forbindelse med psykoseproblematikk, ADHD og førerkort.

Pakkeforløp for utredning og behandling innen psykisk helsevern for barn og unge ble innført 1.januar, men oppstart av koding i elektronisk journal ble forsinket pga manglende IKT-verktøy. I beskrivelsen av pakkeforløpene går det fram at pasienter som hovedregel skal møte en spesialist i psykiatri/psykologi i løpet av pakkeforløpet. Unntak må være begrunnet ut fra tilstand og alvorlighetsgrad. Møte med spesialist bør skje tidlig i forløpet slik at mest

mulig spesialisert kompetanse er involvert når plan for utredning eller behandling blir utarbeidet. I tråd med anbefalingene gjennomfører foreløpig to av poliklinikkene at spesialist skal møte alle nye pasienter fortrinnsvis i første konsultasjon, men minimum i løpet av de tre første konsultasjonene. Dette har medført en endring av spesialistenes arbeidshverdag ved at den i langt større grad enn tidligere organiseres i forhold til øvrige behandleres timeplan. Det krever også at det er tilstrekkelig tilstedeværelse av spesialist.

27.mai i år var det klart for oppstart av koding av pakkeforløp i Helse Nord.

Helgelandssykehuset startet koding av pakkeforløp i alle avdelinger fra samme dato, som et av to foretak i Helse Nord.

Felles for behandlingstilbudene våre er at barna som er pasienter kan bo et stykke unna poliklinikken. For skolebarn / ungdom kan det bety at de kan få mye fravær på skolen. En større bruk av Skype vil være viktig å prøve ut. Dette har vært prøvd ut andre steder i landet, har vært meget vellykket overfor litt større barn / ungdom. Skype-konsultasjoner Dette bidrar til mindre fravær på skolen, og kan bidra til å minske opplevelsen av å være annerledes.

Stilling som direktør for psykisk helsevern og rus er lyst ut, og tilsetting vil forhåpentligvis skje i løpet av høsten. Ved at området psykisk helsevern og rus samles i samme tverrgående enhet vil vi kunne se fagfeltene i et større perspektiv enn det som hittil har vært mulig. Det gir mulighet for å se på felles ressursbruk, utvikling av felles rutiner og utredningsmodeller, og kan bidra til brukermedvirkning i alle ledd av tilbudet vårt slik at pasienter og foreldre kan oppleve en større fleksibilitet og forutsigbarhet i kontakt med spesialisthelsetjenesten. Foretaket har forsøkt å etablere ungdomsråd som en del av arbeidet rettet mot brukermedvirkning. Dette har foreløpig ikke lyktes, og alternative løsninger for dette vurderes.

Mo i Rana, 11.06.2019

Hulda Gunnlaugsdottir
Adm. direktør